

Kriminaalpoliitika uudiskiri

2/2013

SISSEJUHATUS

Kriminaalpoliitika uudiskiri on kõigile neile, kelle tööd või huvisid see poliitikavaldkond ühel või teisel viisil puudutab. Loodame, et leiate siit iga paari kuu tagant midagi uut ja huvitavat, alates seadusemuudatustest ja ennetusteemadest kuni värsked statistika ja analüüsideni. Ettepanekud ja mõtted uudiskirja osas on oodatud aadressile uudiskiri@just.ee.

UUDISED

- § 26. veebruaril andis justiitsminister Hanno Pevkur Riigikogule [ülevaate](#) 2012. aasta olulisematest tegevustest ning prioriteetidest [kriminaalpoliitika arengusuundade](#) täitmisel. 22. aprillil vastas minister samal teemal Riigikogus [täiendavatele küsimustele](#). Erilist tähelepanu pööras minister sel korral kuritegudest teatamise madalale tasemele Eestis, samuti vajadusele muuta kuritegusid toimepannud alaealiste kohtlemispoliitikat ning vangistuse täideviimisega seotud küsimustele.
- § 26. märtsil leppisid justiitsminister ja siseminister regulaarsel koostöökohtumisel kokku [kuritegevusvastased prioriteetid](#). Võrreldes varasemaga jäi valitsuse suund suures osas samaks, kuid prioriteetide hulka lisandus näiteks korduva perevägivallaga tegelemine.
- § Aprilli alguses jõudis Riigikokku Justiitsministeeriumi eelnõu, millega muutuvad oluliselt [karistuse kustumise põhimõtted karistusregistris](#). Uue regulatsiooni kohaselt ei mõjuta lisanduvad karistused enam varasemate karistuste kustumistähtaegu. Samuti luuakse erisused alaealiste karistuse kustumise tähtaegadele. Lisainfoks: [Justiitsministeeriumi pressiteade](#) ning eelnõu materjal [õiguskomisjoni kodulehel](#).
- § Kooskõlastusringil käis mahukas [kriminaalmenetlusseadustiku eelnõu](#), kus enamuse muutusi puudutas [rahvusvahelist justiitskoostööd kriminaalmenetluses](#). Samuti võetakse eelnõuga siseriiklikusse õigusse üle mitmed direktiivid ning raamotsused. Eelnõu on plaanis parlamenti saata sel kevadel.
- § Veebruaris said [Tarkade otsuste fondilt](#) positiivse rahastamisotsuse uuringuettepanekud, mis puudutasid eeluuringu läbiviimist [kliinilise seksuoloogia kompetentsikeskuse](#) käivitamiseks (lisainfo Kätlin-Chris Kruusmaa) ja [uusimmigrante](#) puudutav analüüs, kus muuhulgas uuritakse, millised on Eestisse töötamise või õppimise eesmärgil sisserännanute kokkupuuted vaenu, diskrimineerimise ja vihakõnega (uuringu kontakt on Birgit Lüüs Siseministeeriumist). Hetkel on Justiitsministeeriumi ettepanekul

Tarkade otsuste fondist rahastatud uuringutest käimas analüüs hooldusõiguse määramise praktika kohta, mille teostajaks on Tartu Ülikooli rakenduslike sotsiaaluuringute keskus (lisainfo Laidi Surva).

- § 28. aprillil võetakse Eesti õigusesse üle **inimkaubanduse direktiiv**, erinevate seaduste muudatused avaldati Riigi Teatajas 18.04. Ohvriabi seaduse jt seaduste muutmise eelnõus toodud muudatused võimaldavad suurendada inimkaubanduse ohvriks langenute õiguste kaitset, toetada ohvreid kriminaalmenetluses osalemisel ning parandada taastumiseks vajalike teenuste kättesaadavust.
- § Märtsis kuulutas Justiitsministeerium välja konkursi (50000 €) **perevägivala ennetamiseks** mõeldud programmi väljatöötaja ja rakendaja leidmiseks.
- § 9. aprillil kuulutas president välja kriminaalmenetluse seadustiku § 199 muudatuse, mille lõiget 1 täiendatakse punktiga 7, mis näeb ette täiendava kriminaalmenetlust välistava aluse. Sisuliselt võimaldab see punkt korraldada kampaaniaid **lõhkematerjalide vabatahtlikuks loovutamiseks**, ilma et inimesed, kelle käes on ebaseaduslikke lõhkematerjale, peaksid kartma kriminaalvastutust, kui tegu on vabatahtliku loovutamisega.
- § 11. aprillil kiitis valitsus heaks **vägivala vähendamise arengukava** aruande.

STATISTIKA, ANALÜÜSID, UURINGUD

- § Kuritegevuse baromeetri 3 kuu ülevaate kohaselt püsib kuritegevus Eestis mullusega võrreldes väikeses languses. Vähenenud on varguste ja röövimiste arv, kehalise väärkohtlemise juhtumeid on registreeritud 5% enam kui mullu samal perioodil.
- § Alaealiste menetluspikkuse analüüsi kohaselt oli 2012. aasta teisel poolel kohtueelse menetluse keskmine pikkus alaealise kahtlustatava jaoks keskmiselt 2,5 kuud, alaealiste vägivallakuritegudes kannatanu jaoks 6 kuud ning kohtumenetluse keskmine kestus alaealise süüdistatava jaoks 2,4 kuud.
- § Kriminaalmenetluses kasutatava jälitustegevuse 2012. aasta ülevaate kohaselt kasvas 2012. aastal võrreldes eelnenud aastaga välja antud jälituslubade arv 9%. Samas kriminaalasjade arv, kus jälitustegevus kasutati, jäi võrreldes varasemaga samale tasemele. Lubade arvu kasv võib tuleneda osaliselt Riigikohtu möödunud aasta soovitusest koostada taotlused ja load iga jälitustoimingule allutatud isiku suhtes eraldi.
- § Justiitsministeeriumi rahvusvahelise õigusabi analüüs näitas, et ministeerium vahendas 2012. aastal nii kriminaal- kui ka tsiviilasjades 3497 esmase õigusabi taotlust, mida on ligikaudu 10% rohkem kui 2011. aastal. Kriminaalasjades vahetati kõige enam õigusabi taotlusi Saksamaaga.

INIMESED

- § 1. aprillist töötab kriminaalpoliitika osakonna analüüsi talituses projektijuhina **Rainer Rohtla**. Raineri ülesandeks on korraldada Riskilaste ja -noorte programmi tegevusi kogukondliku kuriteoennetuse ning vanglast ja erikoolist lahkuvatele noortele jätkutoe pakkumise valdkondades.
- § Analüüsitalituse juhataja **Mari-Liis Sööt** kaitses 19. aprillil Tartu Ülikoolis oma doktoritöö teemal „Explaining corruption: Opportunities for corruption and institutional trust“. Töö on leitav [siit](#).

ÜRITUSED

- § Erasmuse programmi raames on Tallinnas **Jonathan Spencer Manchesteri ülikoolist**. Tartu Ülikooli õigusinstituut pakub võimalust osaleda Jon Spenceri ingliskeelsel seminaril "Do we need to understand **criminal networks** to make sense of food adulteration crime?" sel neljapäeval (25.04) kell 12-14:00 (Kaarli pst 3, ruum 400). Reedel (26.04) algusega kell 12:30 (Kaarli pst 3, ruum 101) peab Jonathan Spencer avaliku loengu teemal „Network approach to **organized crime**“. Osalussoovist tuleks teavitada Anna Markinat (anna.markina@ut.ee).
- § **Kuriteoennetuse nõukogu** järgmine istung toimub 30. aprillil Justiitsministeeriumis. Seekordse kohtumise põhiteemad on kuritegudest teatamine ning karistuste süsteem Eestis. Lisainfo Anu Lepsilt.
- § **Riskilaste ja -noorte programmi** aväüritus toimub 5. juunil Tallinnas. Täpsem info on õige pea kättesaadav programmi kodulehelt.

VARIA

- § Läti valitsus soovib lähiaastatel märgatavalt **vähendada vangide arvu** ning viib sellega seoses ellu karistuspoliitilise reformi, teatab [ERR](#).
- § **Tartu Ülikooli Televisiooni** kaudu on järelvaadatav Eesti Õigusteaduste Üliõpilaste Liidu poolt aprillis korraldatud debatt teemal „**Kokkuleppemenetluse roll Eesti karistuspraktikas**“, millel osalesid Norman Aas, Merle Parts, Igor Gräzin ja Marko Kairjak.
- § **Kuku raadio kodulehelt** on järelkuulata 7. aprillil eetris olnud saade Vanamehed kolmandalt, kus Ülle Madise, Mari-Liis Sööt ning Jüri Adams arutlesid **korruptsiooni** teemadel.
- § Kuna **alkoholi liigtarbimist** võib pidada üheks olulisimaks kuritegevust mõjutavaks teguriks Eestis, siis tuleb oluliseks pidada ka **uudist**, mille kohaselt Euroopa Komisjon andis esimese loa ravimile, mis on näidustatud alkoholi-tarbimise vähendamiseks täiskasvanud alkoholsõltuvusega patsientidel.